

Vyhlásenie účastníkov medzinárodnej konferencie POTRAVINY A OBCHOD 2014 k dôsledkom nevyvážených obchodných vzťahov v potravinovom reťazci

My, účastníci medzinárodnej konferencie, konanej 13. mája 2014 v Bratislave, si týmto dovoľujeme opätovne upozorniť na neprijateľnosť situácie v oblasti vzťahov medzi veľkými obchodnými systémami a ich dodávateľmi potravín, nakoľko nekalé obchodné praktiky uplatňované maloobchodnými reťazcami majú nielen likvidačný dopad na výrobcov z pomedzi malých a stredných podnikov, ale zároveň sú ich dôsledky nepriaznivé i pre spotrebiteľov.

Konferencia je zorganizovaná v kooperácii medzi Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a preto je nespochybniteľné, že jej účastníci, pôvodom z rôznych členských krajín EÚ, reprezentujú európsku občiansku spoločnosť. Koná sa viac ako rok po prijatí zásadného stanoviska EHSV venované tejto téme a po publikácii Zelenej knihy Európskej komisie o nekalých obchodných praktikách. V oboch týchto dokumentoch je skonštatované, že zmluvná sloboda medzi nadnárodnými maloobchodnými reťazcami na jednej strane a ich dodávateľmi potravín spomedzi malých a stredných podnikov na druhej strane neexistuje a preto evidentne existujú dominantné postavenia s ktorými dnešná legislatíva zameraná na ochranu hospodárskej súťaže nepočíta.

Podujatie sa zároveň koná viac ako pol roka po oficiálnom spustení dobrovoľnej iniciatívy (17. september 2013), pod ktorú sa okrem obchodníckym organizácií a ich členov podpísal i FoodDrinkEurope, ktorý ale zastupuje najmä záujmy nadnárodných potravinárskych spoločností. Konštatujeme, že napriek tejto dobrovoľnej iniciatíve, ktorú privítala Európska komisia, nedošlo v praxi k žiadnemu zlepšeniu a veľké obchodné systémy naďalej zneužívajú svoju nákupnú a ekonomickú silu tak ako v minulosti. Po skúsenostiach zo Spojeného kráľovstva a zo Španielska sa tak opätovne ukázalo, že samoregulácia neprinesie žiadnu nápravu.

Úsilie dospieť k zlepšeniu prostredníctvom konsenzu medzi zainteresovanými stranami považujeme za iluzórne, pretože dnešný stav veľkým obchodným systémom zjavne vyhovuje a v skutočnosti ho vôbec nemajú záujem meniť. Dôkazom je i to, že v najrôznejších rokovaníach systematicky spochybňujú a relativizujú jeho kritizované aspekty. Z tohto dôvodu žiadame Európsku komisiu a iné kompetentné inštitúcie, aby rozhodli na základe známych faktov.

Upozorňujeme, že podľa štúdie vykonanej COPA COGECA v júni 2013 dosahuje ročne strata dodávateľov potravín v EÚ, z dôvodu uplatňovania nekalých praktík zo strany OR, minimálne 10,9 miliardy eur. Nekalé obchodné praktiky znamenajú pre dodávateľov okamžité náklady, ktoré vedú k poškodzovaniu spotrebiteľov v dlhodobejšej perspektíve, pretože zabraňujú dodávateľom investovať do výroby. Zároveň dochádza z dôvodu nekalých obchodných praktík k fragmentácii vnútorného trhu. Ukazuje sa byť naliehavé pristúpiť na úrovni EÚ k harmonizácii zákonov zameraných proti uplatňovaniu nekalých obchodných praktík, ktoré existujú v mnohých členských krajinách.

V súlade so stanoviskom EHSV NAT/571, ale i Zelenou knihou EK o nekalých obchodných praktikách preto požadujeme nielen to, aby bolo na európskej úrovni zo zákona zakázané uplatňovanie identifikovaných nekalých praktík, čo považujeme za záležitosť elementárnej spravodlivosti, ale aby bola zároveň pripravená zásadná novelizácia existujúceho právneho systému zameraného na ochranu hospodárskej súťaže, tak aby bolo regulované i reálne dominantné postavenie veľkých obchodných systémov a nielen prirodzených monopolov, ako sú napríklad distribútori elektriny a plynu. Ak sú raz energie považované za strategickú komoditu, ktorá si

vyžaduje reguláciu, základné potraviny sú minimálne rovnako strategickým tovarom, pretože pre prežitie ľudí sú ešte nevyhnutnejšie ako energie.

V Bratislave, 13. máj 2014

Na konferencii vystúpili:

Marek Šefčovič, podpredseda Európskej komisie

Lubomír Jahnátek, minister pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja SR

Milan Semančík, predseda SPPK

Igor Šarmír, SPPK & Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV)

Paulo Gouveia, COPA COGECA

Dilyana Slavova, President of the National Association of Milk Processors (Bulgaria) & Európsky hospodársky a sociálny výbor

Miroslav Koberna, riaditeľ Potravinárskej komory ČR

Fiona Gooch, Traidcraft, Spojené kráľovstvo

Stanislav Voskár, Slovenský mliekarenský zväz

Pedro Sanchez Narro, Spanish Farmers' Union & Európsky hospodársky a sociálny výbor

József Kapuvári, Hungarian National Confederation of Trade Union & Európsky hospodársky a sociálny výbor

Frank van Oorschot, Dutch organisation for agriculture and horticulture & Európsky hospodársky a sociálny výbor

Mindaugas Maciulevičius, Director of Agricultural cooperative (Lithuania), & Európsky hospodársky a sociálny výbor

Dušan Janíček, Vice-chairman of the Slovak Agricultural and Food Chamber

Daniel Poturnay, Prezident Potravinárskej komory Slovenska

Štefan Adam, Ministerstvo pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja SR, Štátny tajomník